

Alles wat je moet weten over
schade en vormen van aansprakelijkheid

WEGWIJS IN AANSPRAKELIJKHEIDSRECHT

Ellie Verhaegen

| OWL PRESS |
LEGAL

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD	11
DEEL 1. ALGEMENE PRINCIPES VAN AANSPRAKELIJKHEID	15
I Inleiding	17
1 Omschrijving begrip aansprakelijkheid	17
2 Aansprakelijkheid versus verantwoordelijkheid	17
3 Soorten aansprakelijkheid	18
II Strafrechtelijke aansprakelijkheid in essentie	19
1 Kenmerken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid	19
2 Gevolgen van strafrechtelijke aansprakelijkheid	21
III Burgerrechtelijke aansprakelijkheid in essentie	23
1 Kenmerken	23
2 Contractuele aansprakelijkheid	23
2.1 Geldig gesloten contract	23
2.2 Voorwaarden voor contractuele aansprakelijkheid	26
2.3 Bewijslast bij contractuele aansprakelijkheid	27
2.4 Gevolgen van contractuele aansprakelijkheid	29
2.5 Pluraliteit van subjecten	30
3 Buitencontractuele aansprakelijkheid	36
3.1 Begrip	36
3.2 Voorwaarden voor buitencontractuele aansprakelijkheid	36

IV	Buitencontractuele aansprakelijkheid uitgediept	49
1	Enkelvoudige aansprakelijkheid	49
1.1	Inleiding	49
1.2	Omschrijving	49
1.3	Bijzondere regel voor minderjarigen van minder dan twaalf jaar	50
1.4	Bijzondere regel voor minderjarigen van twaalf jaar of meer	51
1.5	Bijzondere regel voor personen met een geestesstoornis	51
1.6	Gronden van uitsluiting van aansprakelijkheid	52
2	Aansprakelijkheid voor andermans daad	55
2.1	Aansprakelijkheid van titularissen van het gezag over de persoon van de minderjarige	55
2.2	Aansprakelijkheid van personen belast met het toezicht op anderen	58
2.3	Aansprakelijkheid van onderwijsinstellingen	59
2.4	Aansprakelijkheid van aanstellers	60
2.5	Aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door gebrekkige zaken	67
2.6	Aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door dieren	72
V	Aansprakelijkheidsbeperkende bedingen	76
1	Begrip	76
2	Principiële geoorloofdheid	77
3	Geldigheidsvereisten	78
4	Aanvaarding	79

DEEL 2. SPECIFIEKE VORMEN VAN AANSPRAKELIJKHEID	81	
I	Productaansprakelijkheid	83
1	Inleiding	83
2	Aansprakelijkheid wegens producten met gebreken	83
2.1	Inleiding	83
2.2	Omschrijving	84
2.3	Gronden van uitsluiting van aansprakelijkheid	88
2.4	Bedingen tot beperking van aansprakelijkheid	90
2.5	Nieuwe EU-richtlijn inzake productaansprakelijkheid	90
II	Aansprakelijkheid in de bouwsector	92
1	Algemeen	92
1.1	Buitencontractuele aansprakelijkheid in de bouwsector	92
1.2	Contractuele aansprakelijkheid in de bouwsector	92
2	Tienjarige aansprakelijkheid van aannemers en architecten	93
2.1	Draagwijdte van de tienjarige aansprakelijkheid	93
2.2	Aanvang van de 10-jarige periode	94
2.3	Voorlopige oplevering	94
2.4	Definitieve oplevering	95
2.5	Boek 7	96
2.6	In solidum aansprakelijkheid	96
III	Medische aansprakelijkheid	98
1	Burgerrechtelijke aansprakelijkheid	98
2	Strafrechtelijke aansprakelijkheid	99
3	Disciplinaire aansprakelijkheid	99
4	Wet betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg	100

IV	Aansprakelijkheid wegens bovenmatige burenhinder	103
1	Aansprakelijkheid wegens bovenmatige burenhinder	103
1.1	Inleiding	103
1.2	Burenhinderleer	103
2	Preventieve maatregelen	109
V	Bestuurdersaansprakelijkheid	110
1	Inleiding	110
2	Vennootschap in moeilijkheden, maar geen faillissement	111
2.1	Algemene aansprakelijkheidsgronden	111
3	Vennootschap in moeilijkheden, inclusief een faillissement	115
3.1	Algemene aansprakelijkheidsgronden	115
3.2	Bijzondere aansprakelijkheidsgronden	116
4	Strafrechtelijke aansprakelijkheid van de bestuurder	119
5	Aansprakelijkheid van de rechtspersoon	120
VI	Aansprakelijkheid van vrijwilligers	121
1	Inleiding	121
2	Definitie van vrijwilligerswerk	121
2.1	Activiteit	121
2.2	Vrijwillig	122
2.3	In de context van een organisatie	122
3	Aansprakelijkheid	123
3.1	Buitencontractuele aansprakelijkheid	123
3.2	Strafrechtelijke aansprakelijkheid	124

VOORWOORD

Dit handboek vormt een goede basis voor eenieder die zich wil oriënteren in het aansprakelijkheidsrecht. Het is in het bijzonder geschikt voor het onderwijs in het aansprakelijkheidsrecht binnen een professionele bacheloropleiding.

Er kan hierbij voornamelijk gedacht worden aan de afstudeerrichtingen *Rechtspraak* en *Financiën en verzekeringen* van de opleiding Bedrijfsmanagement, waar het aansprakelijkheidsrecht geenszins mag ontbreken.

Voorliggend boek biedt een antwoord op de volgende vragen: wat is aansprakelijkheid; wanneer ben je contractueel aansprakelijk; wat zijn de gevolgen van strafrechtelijke aansprakelijkheid; wat is een onrechtmatige daad; wanneer ben je aansprakelijk voor je eigen foutieve daad of foutieve nalatigheid, voor de fout van je minderjarige kinderen, je leerlingen of je aangestelden; wie is aansprakelijk voor schade toegebracht door dieren of gebrekkige zaken; wanneer kan je aansprakelijk gesteld worden voor burenhinder?

Daarnaast komen ook heel wat specifieke topics inzake aansprakelijkheid in kort bestek aan bod, zoals de productaansprakelijkheid, de aansprakelijkheid van aannemers en architecten, de aansprakelijkheid van bestuurders, de aansprakelijkheid van vrijwilligers, de medische aansprakelijkheid en de strafrechtelijke aansprakelijkheid in verkeerszaken.

In dit handboek zullen heel wat theoretische uiteenzettingen worden ingeleid of afgerond met concrete voorbeelden uit de rechtspraak of de rechtsleer.

Een bijzonder dankwoord gaat in dit voorwoord dan ook uit naar mevrouw Kathleen DUERINCKX, die de basis voor dit handboek heeft gelegd. De actualisering van het handboek werden door mij inmiddels overgenomen, en deze hebben geresulteerd in onderhavig handboek.

Dit boek beoogt een basisvorming voor de professionele bachelor. Dit impliceert dat academische weerspiegelingen, complexere gevallen, verwijzingen naar rechtsleer, evenals technisch ingewikkelde constructies niet werden opgenomen in deze tekst. Op heel wat punten wordt er dan ook bewust gezwegen over de vele denkbare complicaties, uitzonderingsgevallen, discussies en uitweidingen.

Anderzijds betekent deze beperking dat elke professionele bachelor in wiens studieprogramma de verschillende vormen van aansprakelijkheid aan bod komen, minstens deze basisbeginselen onder de knie moet hebben.

Leuven, 16 maart 2026

Ellie VERHAEGEN

Lector University Colleges Leuven-Limburg

Advocaat & Curator

DEEL 1 ALGEMENE PRINCIPES VAN AANSPRAKE- LIJKHEID

I INLEIDING

1 OMSCHRIJVING BEGRIP AANSPRAKELIJKHEID¹

Als men luistert naar het nieuws of men leest de kranten, dan kan opgemerkt worden dat er elke dag wel over aansprakelijkheid wordt gesproken. Zo bijvoorbeeld wanneer het gaat over verkeersongevallen, geweldplegingen, diefstallen, aanslagen, gasontploffingen, medische fouten, enzovoort.

Telkens wordt het probleem van de aansprakelijkheid ter sprake gebracht. Er wordt met andere woorden de vraag gesteld wie aansprakelijk is voor hetzij het ongeval, hetzij de diefstal, hetzij de gasontploffing...

Bijkomend wordt de vraag gesteld wie het slachtoffer is en bijgevolg schade leed, of de schade van het slachtoffer zal vergoed worden, door wie en in welke mate er zal vergoed worden.

De term ‘aansprakelijkheid’ komt van ‘kunnen aangesproken worden’ om de schade te vergoeden of een andere prestatie te leveren. Als je aansprakelijk bent, ben je dus iets verschuldigd. Je moet met andere woorden iets presteren. Wat en hoeveel dat ‘iets’ is, hangt af van de soort aansprakelijkheid (zie verder).

2 AANSPRAKELIJKHEID VERSUS VERANTWOORDELIJKHEID²

De termen ‘aansprakelijkheid’ en ‘verantwoordelijkheid’ worden vaak met elkaar verward. Toch bestaat er een duidelijk onderscheid.

Aansprakelijkheid impliceert dat je op grond van een *juridische* reden gehouden bent tot een bepaalde prestatie of schadeloosstelling tegenover een andere persoon.

¹ <https://kennismakingrecht.ugent.be/nl/themas/verbintenissenrecht/verbintenissen-uit-een-buitencontractuele-aansprakelijkheid> (geraadpleegd op 6 maart 2026).

² <https://kennismakingrecht.ugent.be/nl/themas/verbintenissenrecht/verbintenissen-uit-een-buitencontractuele-aansprakelijkheid> (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Bijgevolg bepaalt de wet of de rechtspraak of iemands gedrag leidt tot aansprakelijkheid.

Bij *verantwoordelijkheid* daarentegen spelen *morele* elementen een rol. Het gaat dan over een gewetenszaak. Dit heeft vooreerst tot gevolg dat dit door elke persoon anders wordt ervaren. Bovendien vóélft iemand zich vaak aansprakelijk, terwijl hij dat wettelijk gezien niet is. Hij zal dan ook niet kunnen aangesproken worden tot het betalen van schadevergoeding.

Deze morele verantwoordelijkheid brengt geen juridische gevolgen met zich mee. Er is bijgevolg geen schadevergoeding verschuldigd. Evenmin komt deze verantwoordelijkheid in aanmerking om verzekerd te worden.

VOORBEELD

Wanneer je je broer om een boodschap stuurt en onderweg wordt hij aangerezen door een dronken chauffeur, dan kan je je (moreel) verantwoordelijk voelen voor de verwondingen die je broer opliep, hoewel je (juridisch) niet aansprakelijk bent. De aansprakelijke persoon is hier de chauffeur die dronken achter het stuur zat. Hij beging namelijk een inbreuk op een rechtsregel, met name een overtreding van de Wegverkeerswet (i.c. het misdrijf 'dronkenschap achter het stuur').

3 SOORTEN AANSPRAKELIJKHEID³

Juridische aansprakelijkheid impliceert steeds een inbreuk op een rechtsnorm.

Een verder onderscheid kan gemaakt worden tussen strafrechtelijke aansprakelijkheid en burgerrechtelijke aansprakelijkheid.

Burgerrechtelijke aansprakelijkheid kan verder onderverdeeld worden in contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid. Dit is ook de opdeling die gehanteerd wordt in verzekeringsmiddens.

In dit handboek zal allereerst worden ingegaan op de algemene principes van aansprakelijkheid, waarna specifieke vormen van aansprakelijkheid zullen worden toegelicht.

³ <https://kennismakingrecht.ugent.be/nl/themas/verbintenissenrecht/verbintenissen-uit-een-buitencontractuele-aansprakelijkheid> (geraadpleegd op 6 maart 2026).

II STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID IN ESSENTIE

1 KENMERKEN VAN DE STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID

De belangrijkste kenmerken van de strafrechtelijke aansprakelijkheid worden hierna overlopen.

- 1) Strafrechtelijke aansprakelijkheid treedt op bij een inbreuk op de regels van het *strafrecht*. Deze vorm van aansprakelijkheid impliceert dus het plegen van een misdrijf door het overtreden van een regel uit het Strafwetboek of een bijzondere strafwet (bv. de Drugswet, de Wegverkeerswet e.d.m.). Het Strafwetboek of de bijzondere strafwetgeving bepaalt welke elementen cumulatief aanwezig moeten zijn, opdat een bepaalde gedraging kan gekwalificeerd worden als een misdrijf.⁴

VOORBEELD

Valsheid in geschrifte is maar strafbaar wanneer de valsheid gepaard gaat met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden. Ontbreekt dit opzet, dan is er geen valsheid in geschrifte gepleegd.

- 2) Het strafrecht, en bijgevolg ook de strafrechtelijke aansprakelijkheid, behoort tot het *publiek recht*. Het publiek recht regelt en beschermt de ganse gemeenschap. Via de regels van het strafrecht wordt de aantasting van het algemeen belang en niet van het individueel belang bestraft. Het misdrijf brengt een rechtstreekse verhouding tot stand tussen diegene die het misdrijf pleegde en de Staat. Zelfs al werd door het misdrijf een particulier belang geschaad, toch is de vervolgende partij niet die benadeelde particulier, maar wel een overheidsorgaan (het Openbaar Ministerie) dat optreedt in naam van de

⁴ DREESEN J. en WERBROUCKY., *Praktisch strafrecht*, Van In, 2024, 32.

gemeenschap. De belangen van de particulier worden behartigd via het burgerlijk recht.⁵ Ook de strafuitvoering is in handen van de overheid.⁶

- 3) Het strafrecht is bovendien van *openbare orde*. Er kan bijgevolg onder geen enkel beding van afgeweken worden. De regels zijn bovendien *afdwingbaar*, hetgeen betekent dat er straffen staan op de niet-naleving. De strafwet dient ook *strikt geïnterpreteerd* te worden.⁷
- 4) Het doel van het strafrecht is voornamelijk het vermijden van schade (*preventief* karakter) en niet het vergoeden van schade.⁸
De straf is bovendien afhankelijk van de ernst van de verstoring van de openbare orde, niet van de omvang van de schade (als die er al is).

VOORBEELD

Wanneer een moordpoging mislukt, is er weinig schade, terwijl er toch een zware straf opgelegd wordt, aangezien een ernstige inbreuk op de openbare orde werd gepleegd.

- 5) De strafrechtelijke aansprakelijkheid (incl. de hoogte van de straf) wordt beoordeeld 'geval per geval', 'in concreto'. Er wordt dan ook rekening gehouden met de schuldgraad van de betrokkene, de geestelijke gesteldheid van de dader, de omstandigheden van de zaak, enzovoort.⁹ Omstandigheden die een rol kunnen spelen bij het beoordelen van de mate van aansprakelijkheid, zijn de verzwarende omstandigheden.

VOORBEELD

Wanneer de dader een bloedverwant is van het slachtoffer, kan er sprake zijn van een verzwarende omstandigheid.

Ook verzachtende omstandigheden kunnen een impact hebben op de beoordeling van de mate van strafrechtelijke aansprakelijkheid.

VOORBEELD

Het blanco strafregister kan een verzachtende omstandigheid uitmaken bij de beoordeling van de mate van strafrechtelijke aansprakelijkheid.

⁵ DREESEN J. en WERBROUCK Y., *Praktisch strafrecht*, Van In, 2024, 31.

⁶ DREESEN J. en WERBROUCK Y., *Praktisch strafrecht*, Van In, 2024, 126.

⁷ DREESEN J. en WERBROUCK Y., *Praktisch strafrecht*, Van In, 2024, 36.

⁸ DREESEN J. en WERBROUCK Y., *Praktisch strafrecht*, Van In, 2024, 109-111.

⁹ DREESEN J. en WERBROUCK Y., *Praktisch strafrecht*, Van In, 2024, 33.

- 6) De strafrechtelijke aansprakelijkheid is *niet verzekeraar*, want de straf is persoonlijk en is bedoeld als sanctie voor diegene die de orde in de maatschappij heeft verstoord. Een verzekeringsmaatschappij kan dit niet overnemen.

2 GEVOLGEN VAN STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID

Aangezien het in dit kort bestek onmogelijk is om uitgebreid in te gaan op alle bestaande inbreuken en hun bestraffing, wordt hieronder ingezoomd op één bijzondere toepassing van de strafrechtelijke aansprakelijkheid, namelijk deze in het verkeersrecht.

- 1) De inbreuken en regels zoals opgesomd in de Wegverkeerswet.¹⁰
De Wegverkeerswet bevat onder meer de strafrechtelijke normen inzake:
  - alcoholintoxicatie en dronkenschap;
  - besturen van een voertuig onder invloed van verdovende middelen;
  - vluchtmisdrijf;
  - de regels in verband met het rijbewijs en de leervergunning;
  - de verjaring van verkeersmisdrijven;
  - ...

VOORBEELD

De verkeersreglementering voorziet voorrang voor rechts. Wanneer je geen voorrang verleent aan een andere bestuurder die van rechts komt, bega je een fout in die zin dat je een wettelijke regel hebt overtreden. Bijgevolg kan je burgerlijk aansprakelijk gesteld worden voor de schade die je hebt veroorzaakt.

Wanneer je evenwel zelf voorrang hebt, maar je komt bruusk en onvoorzichtig de straat uit gereden waardoor je tegen een andere bestuurder botst, ben je evenzeer (mede-)aansprakelijk. Deze keer heb je geen wettelijke regel geschonden, maar heb je je niet gedragen zoals het een redelijk en voorzichtig persoon betaamt.

In de Wegverkeerswet vindt men eveneens de straffen en maatregelen terug voor al deze verkeersinbreuken. Deze straffen en maatregelen betreffen voornamelijk een gevangenisstraf, een geldboete, het verval van het recht tot sturen, de verbeurdverklaring en immobilisatie van een voertuig, het opleggen van herstelonderzoeken (theoretisch en praktisch examen, medisch en psychologisch onderzoek), een werkstraf of een probatiemaatregel.

¹⁰ <https://codex.opendata.api.vlaanderen.be/api/WetgevingDocument/1009628> (geraadpleegd op 5 maart 2026).

2) De inbreuken zoals opgesomd in de Wegcode.¹¹

De Wegcode is het belangrijkste uitvoeringsbesluit van de Wegverkeerswet en bestraft onder meer de overtredingen van:

- de regels in verband met snelheid en afstand houden;
- de regels in verband met kruisen, voorrang en inhalen;
- de regels in verband met het parkeren en het gebruik van de lichten;
- de plaats van de verkeersdeelnemers op de openbare weg;
- het gebruik van de lichten op een voertuig;
- het uitvoeren van een richtingsverandering;
- de verkeerssignalisatie;
- gsm-gebruik in het verkeer;
- het hoffelijkheidsprincipe of ritsen in het verkeer;
- ...

Deze inbreuken zijn ingedeeld in graden, gaande van de eerste graad (die het lichtst bestraft wordt) tot de vierde graad (die het zwaarst bestraft wordt).¹²

Wie een overtreding begaat, krijgt door de politie een onmiddellijke inning voorgesteld. Wordt de onmiddellijke inning niet betaald, dan kan het Openbaar Ministerie een minnelijke schikking voorstellen. Als ook die niet betaald wordt, kan er gedagvaard worden voor de politierechtbank.

Wie een overtreding van de vierde graad begaat, wordt in principe altijd gedagvaard.¹³ Daarnaast worden bepaalde verkeersmisdrijven ook gesanctioneerd in bijzondere verkeerswetgeving. Hierop wordt niet verder uitgebreid ingegaan.

¹¹ <https://www.wegcode.be/nl> (geraadpleegd op 5 maart 2026).

¹² <https://www.wegcode.be/nl/verkeersovertredingen/overtredingen-per-graad> (geraadpleegd op 5 maart 2026).

¹³ <https://www.wegcode.be/nl/verkeersovertredingen> (geraadpleegd op 5 maart 2026).

III BURGERRECHTELIIKE AANSPRAKELIJKHEID IN ESSENTIE

1 KENMERKEN

De belangrijkste kenmerken van burgerrechtelijke aansprakelijkheid worden hierna op een rij gezet:

- 1) Het gaat hier om een inbreuk op de regels van het *burgerlijk recht*, die omschreven worden in het Burgerlijk Wetboek.
- 2) De burgerrechtelijke aansprakelijkheid behoort tot de regels van het *privaatrecht*. Het regelt dus de verhouding tussen individuen onderling en het betreft individuele belangen.
- 3) Het doel van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is het *vergoeden* van de veroorzaakte schade.
- 4) Burgerrechtelijke aansprakelijkheid bestaat op zijn beurt uit *contractuele* aansprakelijkheid en *buitencontractuele* aansprakelijkheid. Deze twee vormen worden nu verder uitgewerkt.

2 CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEID

2.1 GELDIG GESLOTEN CONTRACT

Krachtens artikel 5.69 van het Burgerlijk Wetboek hebben geldige overeenkomsten kracht van wet. Ongeldige overeenkomsten zijn daarentegen niet afdwingbaar.

Overeenkomstig artikel 5.27 van het Burgerlijk Wetboek is voor de geldigheid van een contract vereist dat er aan vier voorwaarden is voldaan: de vrije toestemming van partijen, de handelsbekwaamheid van partijen, een geoorloofd voorwerp en een geoorloofde oorzaak.

a) De vrije en bewuste toestemming van de contractpartijen¹⁴

Een wilsovereenstemming vereist de toestemming van iedere contractpartij.

Er is daarentegen geen volwaardige toestemming indien een persoon niet in staat is om de gevolgen van zijn daden te overzien door een gebrek aan intellectuele capaciteiten.

VOORBEELD

Een kortstondig gebrek aan intellectuele capaciteiten doet zich voor wanneer een persoon onder invloed is van medicatie en hierdoor niet meer in staat is om de gevolgen van zijn daden te overzien.

In het geval van een wilsgebrek (zoals geweld, bedrog, benadeling of dwaling) is er evenmin sprake van een vrije toestemming van de contractpartijen.

VOORBEELD

Fysieke bedreiging is bijvoorbeeld aanwezig wanneer iemand toestemt, terwijl hem een wapen tegen het hoofd gehouden wordt.

b) De handelingsbekwaamheid van de contractpartijen¹⁵

Een rechtssubject is handelingsbekwaam wanneer het bekwaam is om rechten en vrijheden zelf en zelfstandig uit te oefenen. Zo vloeit uit artikel 5.40 BW voort dat elke persoon in beginsel kan contracteren, tenzij hij daartoe niet bekwaam is verklaard.

In artikel 5.41 BW worden de handelingsonbekwame personen limitatief opgesomd.

VOORBEELD

Minderjarigen zijn niet handelingsbekwaam, zodat zij geen geldig contract kunnen afsluiten.

14 SAMOY I. en BORUCKI C., 'Studentencursus Verbintenissenrecht, academiejaar 2025-26, 4^e editie', 48, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/6dde7643-8e9d-4820-8ead-c25ec3abc9e3> (geraadpleegd op 26 februari 2026).

15 SAMOY I. en BORUCKI C., 'Studentencursus Verbintenissenrecht, academiejaar 2025-26, 4^e editie', 65, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/6dde7643-8e9d-4820-8ead-c25ec3abc9e3> (geraadpleegd op 26 februari 2026).

c) Het bepaalbaar en geoorloofd voorwerp¹⁶

Artikel 5.46, eerste lid BW bepaalt dat ieder contract als voorwerp de verbintenissen heeft die de partijen beogen.

Overeenkomstig artikel 5.46, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek kunnen de verbintenissen die opgenomen worden in een overeenkomst bestaan in verbintenissen om iets te geven, iets te doen of iets niet te doen.

Artikel 5.49 BW stelt verder dat de prestatie moet bepaald zijn of ten minste bepaalbaar moet zijn zonder dat een nieuwe wilsovereenstemming tussen partijen vereist is.

Een contract moet bovendien een geoorloofd voorwerp hebben. Met andere woorden moeten de beloofde verbintenissen geoorloofd zijn.

VOORBEELD

Het voorwerp van een contract moet geoorloofd zijn, hetgeen niet het geval is bij de verkoop van pornografisch materiaal met kinderen.

d) De geoorloofde oorzaak¹⁷

Een contract dient ook een geoorloofde oorzaak te hebben. Overeenkomstig artikel 5.53 BW bestaat de oorzaak uit de beweegredenen om het contract aan te gaan. Deze beweegredenen mogen niet in strijd zijn met de openbare orde en de goede zeden.

VOORBEELD

Er is geen geoorloofde oorzaak wanneer een huwelijk wordt afgesloten om een verblijfsvergunning te verkrijgen. Een dergelijke 'schijnhuwelijk' is nietig en zelfs strafbaar.

De oorzaak moet overigens bestaan op het ogenblik dat de overeenkomst wordt afgesloten. Wanneer de oorzaak nadien zou verdwijnen, dan heeft deze verdwijning geen invloed op de geldigheid en de totstandkoming van de overeenkomst.

16 SAMOY I. en BORUCKI C., 'Studentencursus Verbintenissenrecht, academiejaar 2025-26, 4^e editie', 66, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/6dde7643-8e9d-4820-8ead-c25ec3abc9e3> (geraadpleegd op 26 februari 2026).

17 SAMOY I. en BORUCKI C., 'Studentencursus Verbintenissenrecht, academiejaar 2025-26, 4^e editie', 69-70, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/6dde7643-8e9d-4820-8ead-c25ec3abc9e3> (geraadpleegd op 26 februari 2026).

2.2 VOORWAARDEN VOOR CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEID¹⁸

Wanneer partijen een geldig gesloten contract tot stand hebben gebracht, moeten deze partijen de verbintenissen uit dit contract naleven, krachtens artikel 5.69 BW. Komt een van de contractpartijen zijn verbintenissen niet of niet naar behoren na, dan geeft dit aanleiding tot contractuele aansprakelijkheid in hoofde van de in gebreke blijvende contractpartij.

Er is sprake van contractuele aansprakelijkheid wanneer er drie elementen verenigd zijn:

a) Fout

De vereiste *fout* is hier een wanprestatie of een contractbreuk die impliceert dat het resultaat niet werd bereikt (bij een resultaatsverbintenis) of dat de schuldenaar onvoldoende zijn best deed om de nodige inspanningen te leveren (bij de inspanningsverbintenis) (zie 2.3).

b) Schade

De schadelijke gevolgen van de niet-nakoming van een contract kunnen verschillend zijn. Het kan gaan om materiële schade, morele schade, imagoschade, een verlies van een kans en dergelijke meer.

c) Causaal verband tussen de fout en de schade

De schade moet het gevolg zijn van de wanprestatie of de contractbreuk.

De contractuele aansprakelijkheid kadert binnen het *privaatrecht* en regelt dus de belangen en onderlinge verhoudingen tussen individuen.

2.3 BEWIJSLAST BIJ CONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEID¹⁹

De bewijslast in het kader van de contractuele aansprakelijkheid is als volgt:

- 1) Diegene die zich op een verbintenis beroept, moet het bestaan ervan bewijzen.

Dit impliceert dat de bewijslast in eerste instantie bij de schuldeiser ligt.

- 2) Diegene die dan beweert dat hij niet gehouden is tot de uitvoering van de ingeroepen verbintenis, moet het bevrijdend bewijs leveren. Dit betekent dat de schuldenaar dit tegenbewijs moet leveren om zich te bevrijden van aansprakelijkheid.

Bovendien moet inzake de bewijslast een onderscheid gemaakt worden tussen twee soorten verbintenissen:

a) Inspanningsverbintenis

Overeenkomstig artikel 5.72, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek is dit een verbintenis waarbij de schuldenaar een zekere inspanning belooft, maar zonder de garantie dat zijn optreden zal leiden tot het resultaat dat de schuldeiser voor ogen heeft.

De schuldeiser die de schuldenaar contractueel aansprakelijk wil stellen moet bewijzen dat de *inspanning* van de schuldenaar *onvoldoende* is geweest in vergelijking met de beloofde inspanning, met wat verwacht mag worden. Het principe van de normaal zorgvuldige en redelijke persoon geldt hier als toetssteen.

VOORBEELD

Een chirurg belooft alles in het werk te stellen om een operatie zo goed mogelijk te laten verlopen, maar garandeert niet dat het gewenste resultaat effectief zal worden bereikt. De chirurg is desgevallend enkel aansprakelijk indien hij bij de operatie onvoldoende inspanningen heeft geleverd, gelet op wat mag verwacht worden van een normaal zorgvuldige en voorzichtige chirurg in dezelfde omstandigheden.

¹⁸ SAMOY I. en BORUCKI C., 'Studentencursus Verbintenissenrecht, academiejaar 2025-26, 4^e editie', 99, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/6dde7643-8e9d-4820-8ead-c25ec3abc9e3> (geraadpleegd op 26 februari 2026).

¹⁹ Bron (tenzij uitdrukkelijk anders vermeld): SAMOY I. en BORUCKI C., 'Studentencursus Verbintenissenrecht, academiejaar 2025-26, 4^e editie', 7-8, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/6dde7643-8e9d-4820-8ead-c25ec3abc9e3> (geraadpleegd op 26 februari 2026).